

ANJUMAN | КОНФЕРЕНЦИЯ | CONFERENCES

O'ZBEKISTONDA ILMIY TADQIQOTLAR:

DAVRIY ANJUMANLAR

DAVRIYLIGI: 2018 | 2022

2022
DEKABR
№47

CONFERENCES.UZ

Toshkent shahar, Amir
Temur ko'chasi, pr.1, 2-uy.

+998 97 420 88 81

+998 94 404 00 00

www.tadqiqot.uz

www.conferences.uz

**ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ
ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ
АНЖУМАНЛАР:
12-ҚИСМ**

**НАЦИОНАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
УЗБЕКИСТАНА: СЕРИЯ
КОНФЕРЕНЦИЙ:
ЧАСТЬ-12**

**NATIONAL RESEARCHES OF
UZBEKISTAN: CONFERENCES
SERIES:
PART-12**

ТОШКЕНТ-2022

УУК 001 (062)
КБК 72я43

“Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” [Тошкент; 2022]

“Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” мавзусидаги республика 46-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 декабрь 2022 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2022. - 13 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн даврий анжуманлар Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий анжуманлари таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳтил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1. Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б., ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2. Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна (Фарғона давлат университети)

3. Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4. Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

5. Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шоҳида Юсуповна «Тараққиёт стратегияси» маркази муҳаррири

6. Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна (Андижон давлат университети)

7. Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Ҳамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобохонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Муסיқа ва ҳаёт

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқайом Раҳимбердиевич (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган муҳандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Раҳмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Проф. Хамидов Мухаммадхон Ҳамидович «ТИИМСХ»

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг ҳаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шаҳрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МАДАНИЯТ ВА САЊАТ СОҲАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

1. Turumbetova Zamira Yusupbayevna HUMANISTIC PARADIGM OF EDUCATION AND UPBRINGING: POLISH EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION	7
2. Ибрагимова Нилуфар Адхамовна МУСИҚА САЊАТИДА ДИРИЖЁРЛИК ФАНИНИНГ АҲАМИЯТИ.....	10
3. Nomozov Elbek, Madrahimov Alisher INFORMATSION KO'RSATUVLAR VA ULARNING KONSEPSIYALARI.....	11

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТ СОҲАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

HUMANISTIC PARADIGM OF EDUCATION AND UPBRINGING: POLISH EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION

Turumbetova Zamira Yusupbayevna

Assistant teacher, Pedagogy and Psychology department
Karakalpak state university named after Berdakh

Annotation: The article deals with the importance of the basic principles for building modern education systems, as well as the principle of humanization, cooperation and democracy, that were noted as fundamental and relevant for the reformed Polish education system.

Key Words: education, system, humanistic, paradigm globalization, profession.

In the controversy surrounding the issue of restructuring education in Poland on the basis of a humanistic educational paradigm, the prominent Polish educator R. Wieckowski singled out two opposing concepts of education: the concept of “processing” the student and the concept of development. The first concept, characteristic of the pre-reform Polish school, assumed the formation, modeling, “processing” of the child in accordance with recognized values, schemes, ideals, proposed by external factors. The second, based on humanistic principles, proceeds from the fact that each child is a kind of autonomous system that “processes” the information that comes from outside that is significant to him and causes his activity. The teacher's task is to organize such an information environment that supports and stimulates the development of students' cognitive interests, provides an active approach to education, and stimulates their cognitive activity [1]. A profound change in the educational paradigm took place in the country, which for a long time strengthened the model of social life that existed in the country, hindered any progressive civilizational changes and adapted the younger generation to socio-political reality. In 1993, in published document “Good and modern school - continuation of changes in the education system” sets out the main principles of the educational policy of the state, defines the main directions and tasks for the development of education, the purpose of which is to continue the changes necessary for the construction of a good and modern school. In accordance with the requirements of humanistic pedagogy, the main task of the education system is to create favorable conditions for the harmonious development of each person in the cultural, spiritual and material spheres. The government document noted that the state undertakes to ensure the availability of secondary and higher education for that part of young people who have the appropriate abilities and desire to continue their education at the highest levels of the school system. The development of the concept of modernization of the Polish school based on humanistic principles was significantly influenced by two documents: “White Book of Education and Improvement. Teaching and learning towards a learning society”, prepared in 1995. by the European Commission [2] and Report of the Commission J. Delors [3] “Education: a hidden treasure”, published in Paris in 1996.

According to the report by J. Delors, along with the most relevant and significant problems that have arisen in the period of globalization and the formation of information societies, formulates the basic principles for building modern education systems, including the principle of humanization, cooperation and democracy, which were noted by Polish educational policymakers as fundamental and relevant for the reformed Polish education system. The nomination by the Delors Commission of three main parameters (aesthetic and cultural; technological and socio-economic) of constructing the goals of education and upbringing and the selection of the content of education was perceived by Polish specialists as a “challenge” to teachers from the rapidly developing world.

The reorientation to humanistic education, which some teachers call an alternative pedagogical direction in relation to the traditional, primarily technocratic, also took place under the influence of Polish teachers' awareness of the resulting spiritual emptiness, the lack of necessary competencies,

and the desire to protest against the unshakable principles that prevailed until recently. true According to the prominent Polish educator Z. Kwiecinski, humanistic pedagogy became a kind of response to public demands at that historical moment when “the system of recognized values collapsed, the ideological evidence of development plans collapsed and public support for the still recognized political structure was lost. » [5, p.49]. Modern scientists and educators are unanimous in that a person of the era of transformation should be an active person and open to civilizational changes, have a sense of dignity and self-subjectivity, a humanistic motivation for choosing life plans, able to reject life models based on the category “to have”, be able to empathy, dialogue and discussion, to show independence of thinking, to have a formed system of values.

Fundamentally new tasks are also faced by the humanistic school - the center for the development of personality and individuality, the place for the creative development of people of the “epoch of enlightenment for all”. The New Humanist School Focuses on Supporting Individual Development students, the development of their own “I”, the formation of personal, knowledge and social competencies. Scientists warn against understanding individualization as the isolation of the individual from social life. Individualization they see it as helping her to find her identity within the framework of her connection with the group, a sense of responsibility for the integrity of this group. On practice there is a gradual departure from the dehumanization of education. The selective school is being replaced by a school that supports the development of the child. Supporters of the humanistic approach break with the traditional model of education based on the “sum of subjects” in favor of a school that considers the child as a whole and supports the multi-vector development of his activity [6].

In the humanistic school, axiological approaches to education and upbringing are being strengthened, which are manifested in the presence of a spirit of trust, dialogue, brotherhood, common experiences and relationship with society.

Thus, humanistic education is aimed at the formation of a person in all its dimensions: spiritual, intellectual, moral, communal, national and European.

At present, the explosion of research interest in the problem of values and goals of education, their in-depth and holistic study should be especially noted.

Firstly, the problems of spirituality, morality, the value of the individual, his freedom and responsibility have been significant. Historical experience shows that the problem of values has always been actualized, acquiring broad social and moral significance in complex critical eras, when cultural traditions were devalued, the former ideological and ethical foundations of society were discriminated against. Scientists have also established the historicity of universal human axiological landmarks belonging to a particular era, proved their ability to acquire a new meaning at a new stage of historical development, the ability not to lose touch with the values of the previous period and to come into contact with the values of the next period. E. Fromm believed that beliefs and values are not given to the individual in a finished form, they are not passively accepted from society. They are the result of efforts and intellectual achievements in the process of endless experimentation of life. That is why it is necessary to cultivate such values, in the presence of which a person could abandon the social mask and expose his true needs, values that will contribute to his development [7].

Modern reports on education prepared by the Council of Europe and the European Union include the following among the main goals of education and upbringing:

- preparation for public life - "for democracy" and "through democracy";
- preparation for the future, knowledge of the world, civilizational challenges and global problems, formation of readiness for their solution;
- preparation for tolerance and perception of the diversity of views on the world;
- preparation for the formation of one's own subjectivity and identity;
- preparation for the “socialization of civil life”; “in self-knowledge” and “management of oneself”;
- preparation for the formation of their own educational and life plans and programs, as well as for the management of their own development;
- support for each person in the formation of their own holistic view of the world around them.

Thus, for the purpose of education, the humanistic positions of society in relation to the individual and their future are accumulated. They give grounds to comprehend a person as a unique phenomenon, to recognize the priority of his subjectivity, the development of which is the goal of

life. These formulations of the goals of education give a person a reason to rethink the degree of his own influence on his life, his inherent right and responsibility for the disclosure of his abilities and creative potential, to understand the relationship between the inner freedom of choice of the individual in the direction of self-realization and self-development and the purposeful influence of society on it.

REFERENCES

1. Wieckowski R. Early school pedagogy. Warsaw, 1997.
2. White Paper on education and improvement. Teaching and learning on the way to a learning society. Warsaw, 1997.
3. Education: a hidden treasure / Report of the International Commission on Education for the 21st Century. UNE-SCO.- 1997.
5. Kwiecinski Z. Pedagogika polska wobec wyzwan wspolczesnosci / Europa: Przewodnik encyklopedyczny po wspolczesnej Europie. Poznan, 2005.
6. Sliwerski B. Poza granice wychowania. Lodz, 1992.
7. Fromm E. To have or to be: Per. from English. M., 2009.

МУСИҚА САНЪАТИДА ДИРИЖЁРЛИК ФАНИНИНГ АҲАМИЯТИ.

Ибрагимова Нилуфар Адхамовна

ГулДу ”Муסיкий таълим” кафедраси катта ўқитувчиси

Телефон: +998972480575

Аннотация. Жамият маънавиятини юксалтириш — давлат сиёсатининг устувор йўналиши ҳисобланади. Маънавият эса узлуксиз, ҳаракатдаги жараённи, санъатга алоқадор маънавий бойликни ташкил этади. Санъатсиз ҳаёт нурсиз, жилосиз, мантиқсиз ва зерикарли бўлиб қолади.

Калит сўзлар: Дирижёр, дирижёрлик техникаси, дирижёрлик аппарати, оркестр, санъат, ижодкорлик, истеъдод, қобилият, партитура.

Санъат нима? Санъат деганда бадиий ижодни тушунамиз, ҳар бир санъат асари ўз жанр хусусиятларига кўра, ҳаёт манзарасини ифодалайди.

Дирижёр - асар муסיқасини ижодий ривожлантирувчи, унинг руҳи билан яшовчи, машаққатли, сабр-бардош талаб қилувчи, масъулиятли касбдир.

Санъатлар ичида энг ёши ва кам ўрганилгани дирижёрлик санъати ҳисобланади. Дирижёрлик амалиёти унинг назариясини анча ортда қолдирди. Бироқ айнан назарияга бўлган эҳтиёж тобора ортиб бормоқда.

Ҳозирда муסיқа ижрочилиги юксалди, замонавий муаллифлар яратаётган партитуралар ҳам ўта мураккаблашди. Буларнинг барчаси дирижёрдан юқори меҳнат самарадорлигини қисқа вақт ичида асар устида ишлай билишни талаб қилади. Шундай экан, бу ўринда дирижёр маҳорати ўта муҳимдир. Бироқ дирижёрлик касбига ўқитишнинг муайян қийинчиликлари борки, булардан бири бўлажак дирижёр ўзининг энг асосий «чолғуси» бўлган оркестр билан узвий мулоқотда бўла олмаслигидир. Оркестр ўрнига фортепианодан фойдаланадилар, аммо унинг товуш чиқариш йўли буткул бошқача. Оркестрда ижрочилик имкониятлари кенг ва турли эканлиги боис у ҳар қандай муסיкий чолғуга қараганда мураккабдир. Асосий мураккаблик шундаки, оркестрда малака ва истеъдоди турли хил бўлган одамлар ишлайдилар ва уларнинг ҳар бири ўзига хос феъл-атвор, эҳтирос ва бошқа руҳий ҳамда ҳиссий хусусиятларга эга бўладилар. Шу боис дирижёрлик бошқа ижрочилик мутахассисликларига нисбатан мураккаб ишдир.

XX асрнинг ярмидан бошлаб замонавий муסיқа анча мураккаблашди ва оркестрни бошқаришда юксак дирижёрлик техникасига эга бўлиш муҳимлигини кўрсатди. Шундай қилиб, дирижёрлик техникаси нима?

Бизнинг фикримизча, дирижёрлик техникаси, аввало, дирижёр томонидан унинг қўллари ҳаракатлари ёрдамида ижро этилаётган муסיқани талқин этишдир.

Дирижёрлик аппарати деб, дирижёрнинг бутун ташқи кўриниши эстетикага асосланиши керак: тана табиий ҳолатда, кўкрак қафаси керишган, елкалар тўғрилланган бўлмоғи лозим ва биз дарс жараёнларида мана шундай муҳим кўрсатмаларга амал қилишимиз лозимдир.

Умуман олганда дирижёрлик жуда мураккаб ва масъулиятли фан бўлиб, бўлажак муסיқа ўқитувчиларини мактаб таълимига тайёрлашда ўзига хос педагогик ёндашув, малакавий маҳорат, таълимни синф ва аудиториядан ташқари машғулотнинг уйғунлигида тизимли йўлга қўйиш, илғор тажрибалардан фойдаланган ҳолда уюштириш, талабаларда бу фан уларни келгуси фаолиятида “етакчи” аҳамият касб этиб, англаш кўникмаларини ҳосил қилиш ва фан сирларини кунт билан эгаллаб боришларини талаб қилиши демакдир.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Козимов Ж. “Хор дирижёрлигида оддий ва мураккаб ўлчовларни ўрганиш услублари” Т., 2016.
2. Тошматов. Э. “Дирижёрлик” Т., 2008.

INFORMATSION KO'RSATUVLAR VA ULARNING KONSEPSIYALARI

Nomozov Elbek

OzDSMI “Kino va televideniye rejissyorligi”

mutaxassisligi 2-kurs magistranti

Ilmiy rahbar: **Madrahimov Alisher**

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'zbek televediniyasida information ko'rsatuvlarning o'rni xususida tahliliy fikr-mulohazalar bildirib o'tilgan. Shuningdek, televediniyaning jamiyatda tutgan o'rni va mavqei, sohadagi mavjud muammolar va yechimlarga qaratilgan tahliliy ma'lumotlar keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: matbuot, jurnalistika, televedeniya, information ko'rsatuvlar, axborot almashinuvi, ijodiy erkinlik

Аннотация: В данной статье представлены аналитические мнения о роли информационных программ на узбекском телевидении. Также представлена аналитическая информация, ориентированная на роль и положение телеиндустрии в обществе, существующие проблемы и решения в сфере.

Ключевые слова: пресса, журналистика, телевидение, информационные программы, информационный обмен, свобода творчества.

Abstract: This article presents analytical opinions about the role of information programs in Uzbek television. Analytical information focused on the role and position of television industry in society, existing problems and solutions in the field is also presented.

Key words: press, journalism, television, information programs, information exchange, creative freedom

Televideniye paydo bo'lishi bilan ommaviy axborot vositalari tizimida sifat o'zgarishi yuz berdi — insoniyat ijtimoiy hayot voqealarini bevosita ko'rish imkoniyatiga ega bo'ldi, ijtimoiy ong bilan ijtimoiy borliq o'rtasida eng qisqa va qulay yo'l barpo etildi. Televideniya garchi so'zni bosma ravishda ko'paytirmasdan ijtimoiy hayotni ovoz va tasvir vositasida aks ettirsada, u matbuotning , ommaviy axborot vositalarining bir turi hisoblanadi va uning ruknlari asosida ish ko'radi. Televideniya matbuotning ijtimoiy informatsiya yig'ish va tarqatish vazifasining 3 qirrasi bo'lmish tasvir, tahlil va ta'sir funksiyalarini to'la bajaradi, ya'ni u hayotdagi voqea va hodisalarni tasvirlaydi, ularni taxlil qiladi, hayotga o'z ta'sirini ko'rsatadi. Matbuotning umuminsoniylik, xalqchillik, milliylik, haqqoniylik va boshqa tamoyillari ham televideniye faoliyati uchun bosh qonun hisoblanadi. Televideniya faoliyati telejurnalistika qonuniyatlari asosida olib boriladi. Telejurnalistika — jurnalistika qonunqoidalarining televideniye imkoniyatlari bilan birlashmasidan iborat. Telejurnalistika janrlari ham matbuot janrlari bilan televideniye xususiyatining qo'shilishidan kelib chiqadi. Matbuotning informatson, tahliliy va badiiypublitsistik janrlari televideniye xususiyatlari bilan mushtarak holda texabax, telereportaj, telelavha, telesuhbat, telehisobot, telesharh, teleocherk, telefelyeton va boshqa xillarga aylanadi. Ma'lum mavzuga bag'ishlangan teleko'rsatuvlar yig'indisi telejurnal deb ataladi.

O'zbekiston televideniyesi teledasturlarining rangbarangligi respublikaning ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy, ishlab chiqarish, madaniy-ma'naviy hayotining barcha sohalarini qamrab olish va qiziqarli aks ettirish imkoniyatini beradi. Bugungi globallashuv jarayoniga hamohang tarzda O'zbekiston televideniyasida ham tub islohotlar amalga oshirilishi zarur. Bu borada aynan, information ko'rsatuvlarning sifat hamda mazmun-mohiyatini oshirish soha vakillari oldida turgan muhim va dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Televideniening vazifasi birinchi navbatda faqat insonlar farovonligiga qaratilgan bo'lishi kerak. Televideniening asosiy funksiyasi esa jamiyatga axborot tarqatish va ko'ngilochar faoliyatidan iborat. Ayni damda televidenie yangiliklar manbaigina emas, ommaviy madaniyatning asosiy targ'ibotchisi hamdir. Bozorda tarkibiy jihatdan davlat telekompaniyasi yoki uning formatining ham davlat, boshqaruv va tahririyat tuzilmalari nazorati ostidagi jamoatchilik televideniyesi shaklidagi o'rni bo'lishi lozim. Davlat bilan deyarli hamkorlik qilmaydigan, televizion kontentni ishlab chiqaruvchi mustaqil teleko'rsatuvlar kompaniyasini ham rivojlantirish kerak. DTT (raqamli televidenie)ga o'tish jarayonida signal yetkazish bo'yicha sputnik va kabel platformalar anchayin ommalashib bormoqda. Shuningdek, IPTV – internet protokoli bo'yicha televidenie ham istiqbolli sanaladi. “Grand View Research” tadqiqotlari

natijalariga ko'ra, uning dunyo miqyosidagi qamrovi 2025 yilda 117,07 milliard AQSh dollariga yetishi bashorat qilinmoqda. Yaqin yetti yil ichida jami o'sish sur'atining ko'rsatgichi 13,7 foizni tashkil etadi. Eng tez o'sish sur'ati Lotin Amerikasida bo'ladi – 2025 yilgacha o'rtacha yillik o'sish sur'ati 21 foizni tashkil etadi. Abonentlar soni bo'yicha mintaqada Osiyo-Tinch okeani mamlakatlari yetakchilik qiladi. Bunda uning o'sish sur'ati 8 foizdan ortiqni tashkil etadi.

Televideniya sanoati ekspertlarining ta'kidlashicha, IPTVning rivojlanishi internetdan foydalanish infratuzilmasi va provayderlarning multiservis raqamli platformalarga transformatsiya qilinishini takomillashtirishga yordam beradi. Bundan tashqari, bu operator va televizor ishlab chiqaruvchilar hamkorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, ayrim mamlakatlarda bozorga yangi ishtirokchilarni chiqarish uchun qonunchilik chora-tadbirlari ham qabul qilinmoqda. Informatsion ko'rsatuvlarning namoyish etilishida Ommaviy axborot vositalari jamiyatda muhim, biroq ikki yoqlama rol o'ynaydi. Bir tomondan ular axborot tarqatadi va shu orqali jamiyatni xabardor qiladi, boshqa tomondan esa, ular ma'lum darajada inson ongini boshqaradi. Zamonaviy OAVlarning jamiyat hayotiga informatsion ko'rsatuvlar orqali ta'siri haqida bir nechta konsepsiya mavjud. Bular – “sehrli o'q” konsepsiyasi – telekanallar, radiostansiyalar, gazeta va jurnallar hamda boshqa OAVlarning o'quvchilari passiv bo'lgani, tanqidiy fikrlay olmasligi bois, ularning materiallari ularning maqsadlarini amalga oshiradi. “Teri osti in'eksiyasi” konsepsiyasi – insonlar ongiga yo'naltirilgan har qanday ma'lumot ularni shunday ish qilishga undashini belgilaydi.

“Bo'sh idish” konsepsiyasi – OAV tarqatayotgan barcha aqidalarni o'z ichiga oladi. Ko'pincha ma'lum jamiyatdagi OAVning ikki yoqlamali roli uning siyosiy tizimda egallagan o'rni bilan bog'liq. Matbuot to'rtinchi hokimiyat deb atalishi ham bejiz emas. Bugungi kunda O'zbekiston dunyoda yangicha talqinda namoyon bo'lmoqda. O'z navbatida jurnalistlarni tayyorlash tizimi, ish uslubi, o'z fikrlarini erkin bayon etish imkoniyatlari ham o'zgarmoqda. Ayniqsa, keyinchalik jurnalistika fakultetiga o'qishga kirish va OAVda kafolatli ish o'rni bilan ta'minlanish huquqini qo'lga kiritgunga qadar maktab gazetalari va maktabdan tashqari maxsus to'garaklarda jurnalistika asoslaridan saboq olish shular jumlasidandir.

Bugungi kunda davlat televideniya rivojlanishi bo'yicha information ko'rsatuvlarning jahon tendensiyasi quyidagicha baholaniladi:

- umumiy televizion tomoshada davlat va jamoat ko'rsatuvlarining ulushi 40-50 foizgacha keskin qisqarmoqda;
- yirik davlat va nodavlat telekompaniyalari deyarli tashkil etilmayapti, yirik telekompaniyalar parchalanib ketmoqda, ular shuningdek, televidenie va radioga ham bo'linib ketmoqda. Xuddi shunday holat Fransiyada ORTF bilan, Finlyandiyada Yleisradio (Yuleysradio) bilan kuzatilgandi);
- tijorat televizion tuzilmalari soni ortmoqda.

Bundan tashqari, davlat kam aholi istiqomat qiladigan hududlarga televizion signallar yetkazilishi uchun yordam beradi va shu orqali ularni axborot bilan ta'minlaydi. Ijtimoiy ahamiyatga molik ko'rsatuvlar yaratilganda, davlat tomonidan muhim yordam ko'rsatiladi.

Va nihoyat, uchinchi manba – teletomoshabinlar. O'zbekistonda reklama yaxshi daromad keltirmayotgani, pullik televidenie esa hali kerakli darajada rivojlanmagani bois, davlat telekanallarini mablag' bilan ta'minlash hozircha davlat budjeti zimmasida.

Inson har qanday informatsiyaning milliy mansubligi (turk, Amerika yoki koreys xalqi hayoti va turmushi ekani)ga emas, ulardagi umuminsoniy qadriyatlar: muhabbat, do'stlik, xiyonat, fitnalarga e'tiborini qaratadi. Bir so'z bilan aytganda, odamlar televizion mahsulotning sifatiga e'tibor qaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Muhammedov M. Rejissura asoslari. – Toshkent: Shoakbar bosmaxonasi, 2008.
2. Жанры телевидения. Комитет по радиовещанию и телевидению. – Москва, 2017.
3. Muhammedov M., F. Fayziyeva. Televideniye asoslari. – Toshkent, 2019.
4. Esanboyeva Sh. Televizion rejissura asoslari. – Toshkent: Faylasuflar, 2017.
8. <https://mtrk.uz/uz/tv/ozbekiston/tvshows/>

ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ ТАДКИКОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 12-ҚИСМ

Масъул мухаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусахҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 31.12.2022

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000